

Speciale woonvormen voor oudere allochtonen?

De afgelopen decennia zijn groepen migranten naar ons land gekomen. Nederland vergrijsst. Hoe staat het met de combinatie van die twee gegevens? Ontstaat er zoiets als een grijze golf van allochtonen? En wat zijn dan de gevolgen voor hun huisvesting? Vanuit mijn werk bij de Stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting (SEV) ben ik in dergelijke vragen geïnteresseerd. Als er behoefte ontstaat aan specifieke woon- en eventueel zorgvoorzieningen voor deze doelgroep moeten we dat tijdig onderkennen.

Om te beginnen iets over aantallen. Op dit moment is de allochtone vergrijzing in Nederland bescheiden van omvang. We tellen de 65+ers in honderden of hoogstens duizenden per bevolkingsgroep. Ongeveer 2,5 procent van de mensen van buitenlandse herkomst in ons land is ouder dan 65 jaar. Dat komt neer op een kleine 25.000 mensen. Surinamers, Turken en Marokkanen vormen in Nederland de grootste groepen allochtonen. De Chinezen en Antillianen vormen de daarop volgende grootste bevolkingsgroepen. Ook onder de oudere allochtonen zijn deze vijf groepen het meest vertegenwoordigd. Dan hebben we het over 10.000 tot 12.000 mensen.

Nu is steeds de vraag, wanneer we mensen het etiket 'oudere' gaan opplakken. Wie bij 55 jaar begint te tellen krijgt uiteraard grotere aantallen. En je hoort wel zeggen dat allochtonen die vaak een zwaar arbeidsleven achter de rug hebben eerder met ouderdomsverschijnselen te maken krijgen dan Nederlanders met een carrière in het witte-boordencircuit.

Maar goed: als Nederlanders vooral na hun 75e problemen krijgen met zelfstandig wonen, kunnen we bij deze groepen misschien vanaf 65 jaar moeilijkheden verwachten. Ik heb het dan over een zodanige afname van vitaliteit dat ouderen gaan uitzien naar de beschermde omgeving van bijvoorbeeld een woonzorgcomplex. De conclusie is dat ook de grootste groepen allochtonen nog maar mondjesmaat gegadigden leveren voor zo'n specifieke woonvorm. Maar er is wel een groei te verwachten en daardoor zal de huisvestingssituatie van oudere allochtonen geleidelijk meer aandacht vragen.

Komen we op het volgende punt: is er sprake van speciale behoeften onder dit deel van de bevolking? Moet een seniorenwoning voor allochtonen er anders uitzien? Wat betreft de huisvesting zijn we bij de SEV geen echt afwijkende wensen op het spoor gekomen. Met een scheiding van toilet en douche of een extra sterke wasemkap heb je het wel zo'n beetje gehad.

Als er nu initiatieven voor ouderenhuisvesting voor migranten van de grond komen, gaat het vooral om groepswonen. Dergelijke projecten lijken meer te zeggen over de goede bedoelingen van opbouwwerkers en andere professionals dan over specifieke woonwensen. Uit evaluaties valt mij op, dat de mensen vooral blij zijn met hun mooie nieuwbouwwoning. Dat er ook een ruimte is voor groepsactiviteiten telt minder.

Ouderenhuisvesting is niet alleen een kwestie van geschikte woningen. Op een gegeven moment kunnen mensen alleen zelfstandig blijven wonen met een steuntje in de rug.

Dirk Bergvelt,
programmabegeleider
ouderenhuisvesting,
SEV Rotterdam

Het lijkt er echter op dat de in ons land gebruikelijke professionele dienstverlening weinig toegankelijk is voor mensen uit andere culturen. Thuiszorgorganisaties hebben naar verhouding weinig allochtone cliënten. Welzijnsvoorzieningen als 'tafeltje-dek-je' en personenalarmering zijn alleen goed te gebruiken door mensen die inheemse kost verdragen, respectievelijk ook in panieksituaties het Nederlands beheersen. In een veelkleurige samenleving moeten dergelijke culturele drempels worden weggewerkt. Langzamerhand gebeurt dat ook wel: op dit moment ken ik vooral voorbeelden van verzorgingshuizen die hun wijkactiviteiten gaan richten op specifieke ethnische groepen. Dat is interessant, want de komende jaren zullen wijkvoorzieningen in staat moeten zijn om oudere allochtonen te helpen langer in hun huidige woning te blijven. Het is belangrijk te beseffen dat deze doelgroep het zal moeten hebben van de bestaande voorraad goedkope huurwoningen. Want hoe fraai nieuwe seniorenwoningen ook zijn, we moeten helaas vaststellen dat ze voor een groeiende groep ouderen onbetaalbaar zijn. En voorlopig zullen allochtonen niet representatief vertegenwoordigd zijn onder de categorie koopkrachtige pensioentrekkers.

De stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting (SEV) initieert, stimuleert en begeleidt experimenten die zich in de voorhoede van de volkshuisvesting bevinden. De SEV concentreert zich in haar werk op vier terreinen van de volkshuisvesting. Een van die experimentprogramma's is Ouderenhuisvesting. Dit programma bestaat uit de deelprogramma's 'Aanpassing woningvoorraad en woonomgeving' en 'Diensten aan Huis'. De thema's die aan bod komen, zijn representatief voor de situatie en behoefte van het brede gebied van de ouderenhuisvesting, zoals 'Tussen wonen en Zorg', 'Seniorenlabel' en 'Serviceplus bij huurwoningen'.